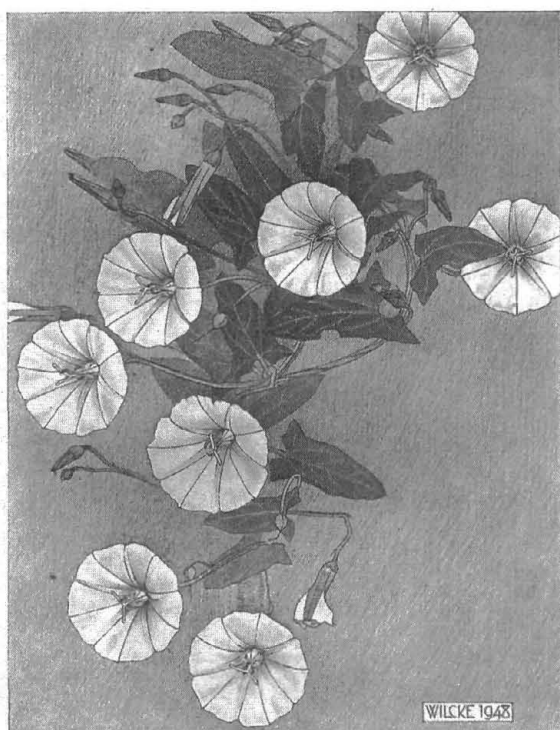

Van Akkerwinde tot

J. Wilcke

Dr. J. Wilcke is evenals N. Tinbergen tijdens de Tweede Wereldoorlog redacteur geworden van De Levende Natuur op verzoek van Jac.P. Thijssse. In feite kwam tot 1979 het redacteurschap op de schouders van Wilcke neer; J. Heimans had al een hoge leeftijd bereikt en N. Tinbergen verhuisde naar Engeland. Wilcke was bioloog en een groot deel van zijn leven secretaris van de Natuurwetenschappelijke Commissie van de Natuurbeschermingsraad. Zijn interesse bevond zich op het raakvlak van botanie en entomologie. Zijn waarnemingen legde hij met name in tekeningen vast: in De Levende Natuur zijn talloze tekeningen van hem verschenen. Een aantal daarvan is door de redactie uitgekozen voor dit eeuwnummer.

Akkerwinde

Toen ik onze tuinman op het hart drukte bij de voorjaars schoonmaak de Akkerwinde te sparen, was hij oprecht verontwaardigd en min of meer in zijn beroepseer aangetast: wie laat er nu 'Lijn' in zijn tuin staan. Van zijn standpunt had hij natuurlijk volkomen gelijk: Akkerwinde is maar al te vaak een lastig onkruid, dat zich met diep ondergrondse stengels snel naar alle kanten kan uitbreiden, met talrijke wortelknoppen overwintert en van deze centra uit het volgend jaar weer nieuwe veroveringstochten

onderneemt. Dan komen in april overal de jonge scheuten tevoorschijn en winden zich hinderlijk om allerlei andere planten en alles wat maar verder voor steun kan dienen, en als ze niets van hun gading vinden, kruipen ze straalsgewijs plat over de grond. Maar in de bloeitijd overdekken ze zo ook heel wat heggen en open plekken met een weelde van mooie grote bloemen en dat vergoedt weer veel van de last, die ze op andere wijze veroorzaken.

De bloemen zijn regelmatig, vijftalig. De kelk bestaat uit vijf kleine, groene stijf aangedrukte blaadjes (...). De kroon is een grote, uit vijf delen vergroeide trechter, waaraan de vergroeiingsnaden nog goed te zien zijn en het midden van elk blad heel duidelijk is te herkennen aan een stevige baan, die van buiten paarsbruin maar van binnen steeds wit is (...). Er zijn vijf meeldraden, die niet even lang zijn; (...). Alleen de stamper doet niet mee aan de vijftaligheid, is uit twee vruchtbladen opgebouwd en heeft een lange stijl en twee lange stempels, die boven de helmknoppen uitsteken. (...) Tekst en tekening van J. Wilcke. Uit De Levende Natuur van januari 1949 (52ste jaargang, afl. 1): 1 - 7.

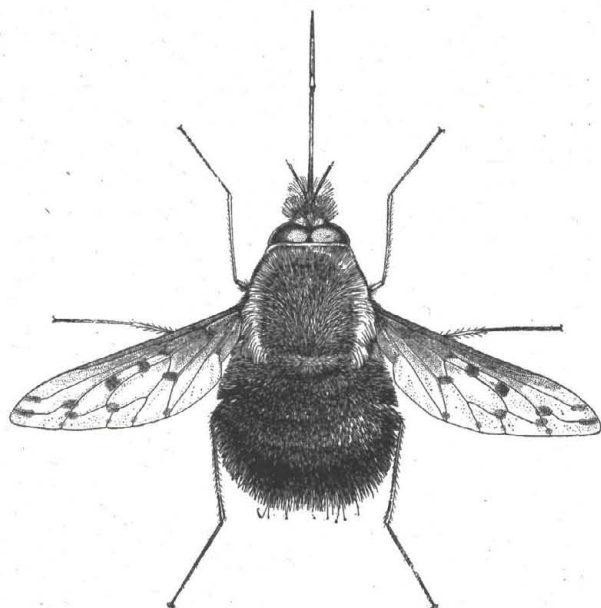
Dotterbloemen

(...) Zestig jaar geleden zag je de kinderen uit de Jordaan 's avonds terugkomen met armen vol oranje dotterbloemen, die ze te koop aanboden langs de straat (...). Verwelkt kwamen de bloemen aan, maar ze herstelden zich spoedig bij goede behandeling en ontplooiden nog een week lang de eene bloem na de andere. Zoo'n bloeistengel heeft een heel mooie vertakking met korte en langere stelen en is zoo op zich zelf al een fraai geheel.

En die dotters zijn onuitroeibaar. Ik heb daar, ook alweer

Bonte sluipvlieg

Wolzwevers

Wolzwevers. Elk voorjaar wacht ik met ongeduld op het verschijnen van de zwartbruine wolzwevers (*Bombylius discolor*), dat is voor mij een even belangrijke en verblijdende lentegebeurtenis als de aankomst van Tijtjaf of van Fitis. Het is een lust aan bosranden de goudbruin behaarde dieren in razende vaart te zien zweven van de ene bloem naar de andere om daaruit met hun verbazend lange en niet intrekbare tong de nectar te zuigen. Met hun poten pakken ze de bloem beet, blijkbaar slechts voor het richten van de tong, want echt zitten gaan ze niet, het lichaamsgewicht wordt door de in trilling blijvende vleugels gedragen en de bloem buigt niet door, zoals onder

met het oog op die Plukweide wel proeven over genomen. Van een pol die 22 april in vollen bloei stond heb ik alle bloeistengels afgesneden, een paar bladeren laten staan. Onmiddellijk ging de plant nieuwe stengels vormen en binnen drie weken stond hij weer in vollen bloei alsof er niets was gebeurd. Nu nog eens alles afgesneden en alweer groeide hij opnieuw, maar bracht het niet tot bloeien, maar ziet er nu, in het najaar, precies zoo uit als de andere pollen, die niet beproefd waren. Zoo'n dotterveld is niet dood te plukken. Nu zal men vragen is het er dan niet te nat voor de kinderen? O, neen, want deze dotter bloeit en groeit even goed met zijn voeten in het water als in den droge, nog wel een halven meter en meer boven de waterspiegel. (...)

Tekst Jac.P. Thijsse. Tekening J. Wilcke. Uit De Levende Natuur van januari 1947 (50ste jaargang, afl. 1: 1 - 8).

het gewicht van een logge hommel. De typisch gevlekte vleugels komen pas te zien als de dieren op de grond gaan zitten uitrusten. (...)

Zeldzaam zijn ze in het oosten en zuiden van ons land niet en in groten getale bezoeken ze voorjaarsplanten als Sleutelbloem, Pinksterbloem en Longkruid, maar hun vliegtijd duurt slechts een maand, van half april tot half mei, en alleen bij zonnig weer komen ze tevoorschijn, zodat er maar weinig tijd is hun levenswijze na te gaan. (...)

Tekst en tekening van J. Wilcke. Uit De Levende Natuur van mei 1944 (49ste jaargang, afl. 1: 7 - 8).

Bonte sluipvlieg

De Bonte sluipvlieg (*Echinomyia fera*). Tussen de talrijke zweefvliegen, die op zonnige dagen in september en oktober nog in groten getale op herfstastertjes zijn aan te treffen, bevinden zich geregeld ook een aantal grote dikke roodzwarte vliegen, die aan hun ruige beharing direct als sluipvliegen zijn te herkennen. Doorgaans is dat allemaal de Bonte sluipvlieg; het geelrode achterlijf met de zwarte middenband geeft ze een nogal kleurig uiterlijk en daarom lijkt 'bonte sluipvlieg' mij een heel geschikte Hollandse naam voor deze dieren.

Van de meeste sluipvliegen leven de larven als parasiet in andere dieren en de verschillende soorten gebruiken uiteenlopende methoden om hun kroost in de gastheer onder te brengen; al naar de wijze, waarop ze dat probleem oplossen, zijn ze in tien biologische groepen onder te brengen. (...) Tekst en tekening J. Wilcke. Uit De Levende Natuur van augustus 1944 (49ste jaargang, afl. 4: 47).

